

Pol Merchan

La pantalla mutant

29.04 – 06.07.25

Barcelona Producció 2025

La pantalla mutant emergeix com una amalgama de formes en interdependència sociotècnica erràtica, com a criatures en transformació perpètua que excaven en el cinema tardofranquista, el disloquen, el reescriuen, el reparen, i el converteixen en un aquellarre d'insurgències, de desobediència a les imposicions ontològiques del que compta com a u (o no), el que accedeix a la mirada o el que es contorneja com a cos. El *fantaterror* de la dècada dels setanta i els vuitanta deixa de ser una galeria bidimensional de monstres i cossos desmembrats per convertir-se en un llenç esquinçat en què allò queer o allò trans*, allò dissident i allò reprimat, hi troben esquerdes per on filtrar-se, vectors per on expandir-se.

La pantalla no és estàtica ni impermeable; muta, respira, es plega i itera en el temps i el seu cos esdevé collage, *cut-up*, *remix* i resistència. L'entitat que reneix es descompon i recombina superfícies, les arrenca de la letargia i les retorna a un present imaginat en què —amb un nou alè— respiren. No es tracta d'una operació purament d'imatge, sinó d'una maniobra mediàtica, de procediment i suport, de modelatge, d'entrenament des de la complexa ecologia de pràctiques que constitueix "allò IA". Allò visible emergeix després de torçar la mecànica digital, i la sotmet a un treball forçat de representació altra. Com a resultat, la criatura fílmica no només representa, sinó que encarna una tècnica portada al llindar: Pol Merchan la presenta en el seu punt de desbordament.

Al cap de cinquanta anys d'imatges censurades, aquesta entitat s'alça com a organisme híbrid, agènere i voluble, els models 3D de la qual pegen d'algoritmes entrenats, sens dubte, per a un altre tipus de consistència; les seves pseudovísceres digitals i la seva no-només-pell de píxel testegen un eixamplament d'allò possible. La

seva existència s'inscriu en un joc entre el control i la fuga: si abans les tises de la censura de l'Estat decidien què es podia veure, avui la intel·ligència artificial imposa la seva pròpia hegemonia visual, important estètiques obligades i excloent zones no permeses com mugrons o genitals; una accentuació de l'operació cisheteropatriarcal moderna de normalització de cossos i disciplinament de mirades. Un règim de visibilitat que no és nou en absolut, però sí que s'ha renderitzat a base de ser governat ara per un *script* computacional. Segueix imposant fronteres sobre allò representable, però més que no pas la censura, el que avui opera és un enlluernament tècnic, una al·lucinació totalitària inscrita en la lògica de la innovació de dispositius de *software* i *hardware* (gairebé) inevitablement alineats amb les lògiques del règim tecnòcrata contemporani. Aquí rau l'encreuament entre les eines que depenen d'estàndards globals i la censura tardofranquista: no es tracta, per tant, d'amagar la representació, sinó de construir un aparell logístic que determina les topologies entre allò possible, allò plausible i allò impossible.

En aquest sentit, *La pantalla mutant* introdueix un gir paradigmàtic que vincula tensions del present amb ferides del passat. Però no es deixa domesticar: impugna la seva imatge constantment, subverteix els seus límits, converteix la latència en acte i l'arxiu en carn viva. Qui decideix quines imatges poden respirar? *La pantalla mutant* esquinça el cel·luloide, trenca la linealitat generativa, activa portals per a existències per imaginar; és cinema ferit que sagna i reneix, un complot d'imatges que abracen la foscor i ballen sobre runa de la història amb la promesa de futurs sorprenents. Perquè allò queer, allò trans*, allò monstruós, no desapareix mai: es trenca, es deforma, segueix bategant més enllà dels límits de la pantalla.

L'arxiu cultural històric del *fantaterror* no és un dipòsit mort d'imatges sinó un camp de batalla en què l'espectre d'allò visible i allò intel·ligible implosiona, i és aquí on *La pantalla mutant* opera com a arqueologia visual queer que amassa allò silenciats, allò atrapat als marges de la història oficial. Entre les capes del cel·luloide i les llampades del metratge trobat, hi ressonen gestos que han defugit el control de l'administració estètica dictatorial. Són encarnacions de desitjos prohibits, d'identitats que es resisteixen a ser fixades i, tanmateix, la figuració de Frankenstein vibra —un cop més— com a eco. Perquè al *seu* moment l'energia elèctrica donava vida a criatures artificials i al *nostre* ho fan els *renders* i la tecnopolítica de la producció digital de representacions corporals. La pregunta segueix sent: qui controla la creació de les condicions semiòtiques i tècniques amb què emergeixen, es posicionen i es relacionen els cossos?

En els nostres entorns més mundans, la imatge sintètica imposa la seva hegemonia, reforça cànons, descarta tot el que s'aparta del seu model de món, restringeix la carn als seus propis estàndards digitals de visualitat HD. *La pantalla mutant* intervé provocant criatures que descontrolen la matriu binària, entitats que existeixen en la interferència, en l'error de la representació industrialitzada, sabotejant eines contemporànies com a mètode per identificar els límits de la pantalla i inserir-hi fragments recompostos del que ha estat exclòs, extret i explotat sistemàticament.

Pol Merchan, Daniel Gasol, Jara Rocha